

SVEN PE JOHANSSON:

Sigge Bergman -han står för en unik ledargärning

Sigge Bergman skidsportens grand old man, fyller 75 den 31 juli 1980, står för en enastående ledargärning, svår att överträffa av någon nu levande. Den är uppriktigt sagt unik, såväl ur svensk som internationell synvinkel. Det är en allmänt omvittnad uppfattning. Överallt har Sigge gjort lysande insatser. Hans arbetskapacitet har varit, ja, den är enorm.

Med den alpina sporten kan Sigge anno 1979 fira ett remarkabelt 45-årsjubileum. Han introducerade "kringelåkingen" 1934 och har följt den se'n dess från nära håll.

Sigge kan se tillbaka på två lyckliga och långlivade "äktenskap":

37 år med internationella förbundet (FIS), därav 18 år som generalsekretär fram till "sagens" slut i maj 1979.

36 år med svenska skidförbundet, dit han handplockades för styrelsejobb av skidgeneralen Sixtus Janson, vilken ofta framhöll att Sigge besatt en särdeles låga.

Sixtus var en människokännare av rang, skriver SVEN PE JOHANSSON.

På ett litet Berliner-café OS-sommaren 1936 händer det som i ett slag förändrar den unge reservaren och gymnastikdirektören Sigge Bergmans liv helt och hållet.

Mitt emot Sigge sitter Dagens Nyheters legendariske sportchef David Jonsson, Mr Jones, vilken utan förvarning framkastar frågan:

- Vad säger Du om att bli sportmedarbetare i DN, Sigge?

- Jag accepterar utan en sekunds tvekan. Rena drömjobbet i mina ögon. Totalt omtumlad vet jag inte hur fort jag skall hinna hotellet och ringa hem till min Karin!

- Det var en underbar tid med tidningar som började på detta sätt och den slutade inte förrän efter 31 år, då gamla "Stocken" (Stockholms-Tidningen) lades ner 1967 - sorg till sägandes, suckar Sigge, som hann med nio år på DN.

- Nu slapp jag det jäkla jobbet att hålla ordning på "busarna" i Norra Latin och Witlockska, där jag "vickat" som gymn lärare mellan alla skidfrämjarkurser.

FICK INTE VARA MED I OS

Skidlärarjobbet blev Siggiges olympiska öde.

- Utan skryt var jag suverän åkare "utför" i Sverige. Och självskrivnen olympier -36 om inte om varit i vägen.

- Av förbundsledamoten CGD Hamilton fick jag det sorgesamma beskedet att min start i Ga-Pa var utesluten eftersom jag uppburit fyra månadslöner å 150 svenska kronor som skidlärare i Storlien.

De olympiska gudarna hade så bestämt. De red på sina hög hästar, då och många år framöver.

Internationella skidförbundet (FIS) gjorde motdraget att öppna portarna för skidlärarna vid närmast följande VM, 1938. Ett mycket populärt beslut.

- Men som sagt, min OS-chans, den rök all världens väg för den svindlade skidlärarlönen av 600 riksdaler.

Nåja, Sigge kom i alla fall till Ga-Pa. Som alpin ledare.

Och då handlar det om en solskenshistoria.

SLALOMSPORTENS PIONJÄRER

Under åren på GIH (som heter GCI nu för tiden) hade Sigge en trogen kurskamrat i "fjällräven" Olle Rimpfors, redan bergtagen av slalomåkningens tjusning. Båda gick ut 1928.

Olle hade inga större svårigheter att tända längdloparen från Luleå (och norrlandsmästaren i fotboll för Norrbotten,

alltid vänsterhalva!) för "kringelåknin-gen" utför.

I historieböckerna framstår Olle och Sigge som pionjärer för slalomporten i Sverige.

- Jag blev helt fångad, erkänner Sigge.

Kunskapsörsten var stor och snart pekade kompassen söderut, mot Alperna.

Av en slump kom Sigge över en broschyr för Hannes Schneiders vida berömda alpina skidskola i S:t Anton.

- Dit måste vi. Men hur, sa' Sigge till Olle.

- Vi hade alla förutsättningar, tyckte vi. Bara inte pengar!

- Skidförbunds-presidenten Ivar Holmquist var inte road av att ge oss bidrag. Men Sixtus Janson - den oförläpelige! - han var av annan mening. Och till slut gav Holmquist med sig.

- Vi tillerkändes, hör och häpan, ett anslag på 150 kronor var!

- I december 1933 angjorde Olle och jag S:t Anton. Vi åkte utför från morgon till kväll, vi kämpade och svalt och magrade och himlen var nära.

- De följande vintrarna fick vi även idrottsmän till våra alpina kurser i Storlien och Riksgränsen - inte enbart "turister". Det började hända saker.

TVÅ GÅNGER ÄRE BRAGDEN

Själv hade Sigge blivit något av en kanon utför. Årebragden blev hans två gånger, 1935 och 1936, med nya rekord.

Vid VM i S:t Moritz 1934 tillhörde han "mittenpartiet" i prislistan. Året därpå i Müren var Sigge ensam svensk VM-"varg" men råkade kollidera med norrmannen Sigmund Ruud under störtloppsträningen och var ute ur bilden. Det blev fö inte sista gången Sigge och Sigmund möttes. Det skulle bli åtskilliga sammanstrålningar i FIS-uppdrag.

Då Olle och Sigge var på hemväg från sin andra "rond" hos Hannes Schneider i S:t Anton hösten 1935 fick Sigge på färjan över till Trelleborg i DN läsa att han uttagits till tränare för den blå-gula alpina truppen till vinterspelen i Ga-Pa. Han anade Sixtus bakom beslutet.

- Och glad för det var jag. Vilken härlig överraskning!

Fyra man var nominerade

Den benstarke backhopparen Sven Selånger. Han tvingade skidorna genom portarna.

Den minst lika benstarke djurgårdaren Hasse Hedjerson. Han åkte ledigare, dansade på slalomlaggarna.

EN ENSAM SVENSK

På tal om dessa herrars benstyrka. Ingen av kvinna född i backhoppavärlden tog dom på "rövkrok" - en i sitt slag ädel sport, som de utövade med stor förtjusning bittida och sent.

De prydliga bärarna av de vita cep-sarna och de spända långbrallorna, Gustav Larsson och Bertil Persson, båda från Åre. kompletterade premiärtruppen till Ga-Pa.

Selånger kämpade som ett djur med slalomskidorna en hel månad. Men - den dag han skulle bestämma sig till slut då valde han specialbacken och avstod specialslalom.

Hasse Hedjer gjorde inte heller någon OS-debut i slalom.

Åre-Gustav blev skadad till råga på allt.

Därför blev Bertil Persson ensam svensk i pisterna.

Andra tider skulle komma.

Bland eleverna på Storlienkurserna dök en flicka upp som avslöjade stora talanger.

- Den flickan, May Nilsson hette hon, hängde efter mej som en skugga hela da-

**ATOMIC
SKI
KVALITÉTÉ-
TEKNIK**

AARC

BERA SPORT AB ÖREBRO

garna, drömmer sig Sigge tillbaka.

– Från Åre fick vi en kille "gratis". Han hette Hasse Hansson.

Båda utvecklades oerhört och mycket snabbt.

SÄKER SOM STENMARK

Om Hasse säger Sigge, att han stod lika säkert som självaste Stenmark, även om han inte åkte lika kattmjukt. Vem kan det!

Vad May beträffar tror jag att Sigge aldrig kan neka till att han var förtjust upp över öronen i henne – såsom tyckte kan utvecklas mellan lärare-ledare och elev, nota bene.

– May var ett förtjusande barn av sin tid. Vi knäföll lite till mans och förlät henne gärna att hon omgav sig med en omiskännlig doft av vitlök – hennes säkraste "medicin" mot förkylningsbaciller.

Sigge överdriver inte, då han försäkrar att May Nilsson var världens bästa slalomflicka vintern 1947.

Hasse var inte bängen i backarna han heller.

Särskilt uppmärksammade blev deras segrar 1946 och 1947 i Galdöpiggenrennet, en norst storschlager, som tyvärr tappade melodin.

Vinterspelen i S:t Moritz 1948 blev tyvärr *inte* May Nilssons OS.

– Sigge, nu har jag fått min "mage", var Mays förtvivlade besked den första tävlingsdagens morgon.

– Kors vad jag tyckte synd om May i det ögonblicket. En olympisk segerdröm i kras. Ett oblikt öde.

KAN HELA STORYN

Sigge kan hela den svenska brant-historien, från första början till dagens Ste-markeri.

Han minns med förtjusning den veka

men sega och viljestarka Sarah Thomassons slalom-brons i Åre-VM 1954.

Han stod precis där Bengt-Erik Grahn föll 50 meter från mål i andra VM-åket i Portillo-VM 1966.

Bengt-Erik ledde efter första omgången med otroliga 2 sekunder (ungefär). Skulle bara behövt leka sig ner. I det dramatiska fallet, så nära målet, flög den "säkra" VM-titeln sin kos.

I Squaw Valley OS-60 var Grahn ensam svensk alpinist men råkade skada sig och kunde aldrig ställa upp.

– Hårda papper för en grabb som var född på skidor, summerar Sigge, som aldrig riktigt kan smälta att han inte med egna ögon fick se hur Stig "Solla" Solander erövrade åt Sverige den första alpina OS-medaljen, d v s bronset i Cortina 1956.

Ändock var det Siggas förtjänst att "Solla" ställde upp i Cortina.

TOG ÖVER RODRET

Den skarpt profilerade slalom-fenan från Östersund var övertygad om att det var dags att dra sig tillbaka efter Åre-VM -54.

– Som ordförande i skidförbundet var det min plikt (jag kände det så) att övertala "Solla" att fortsätta fram över OS-56, berättar Sigge.

– Jag lyckades. Tack och lov för det.

Just denna dag i Cortina går aldrig ur mitt sinn. Det var dagen för den stora revanschen!

Sigge tog över ordförandeklubban i skidförbundet efter det sorgliga olympiska skid-debacle i Oslo-OS 1952, den gången Sixtus Janson, den oförläpna hövdingen, satt ensam och allen på Kollenläktaren och grät bittra tårar över nerderlagen.

Sigge fick snabbt vind i skidseglen –

på nytt!

Sme-halvan från Limedsforsen, Sixten Jernberg, gav i Falu-VM 1954 förningar om vad man hade rätt att vänta från det hållet i fortsättningen.

Bengt Eriksson från Sälen dök upp som stjärna på den kombinerade sidan.

DEN STORA REVANSCHEN

I Cortina kom den stora revanschen för Oslo, den framgång som Sigge räknar som sin största triumf som förbundspre-sident.

Den soligaste av dagar under Dolomitenas toppar gav tre medaljer:

Sixten tog silver på 30 km.

I nordisk kombination blev Bengt Eriksson Silver-Bengt med hela svenska folket.

I slalombacken skrev "Solla" svensk olympisk historia med sin bronsmedalj – med snudd på silver t o m.

– På fyra år hade jag löst min uppgift, summerar Sigge stolt.

Ingen bestrider detta faktum. Alla lyfter på kasken!

Om Sigge i Cortina kunnat dela på sig så hade han fått se "Solla" i aktion också

Nu fick han nöja sig med att sekondera, först Sixten och se'n Bengt.

Med detta 3-faldiga medaljkap var islossningen i full gång i Cortina. Det regnade medaljer över lilla Sverige, minst en varje dag!

Det var då Sonja Edström dansade en vinter och Sixten snuvade storfavoriten Hakulinen på 5-mila-guldet, precis som han gjorde i bragderns bragdlopp i Lah-tis-VM 1958.

ETT NYTT STORT ÖGONBLICK

42 skidvintrar efter OS-36 i Ga-Pa upplever Sigge Bergman ett nytt stort ögonblick, ja inte bara *ett* utan *två*.

DACHSTEIN

Slalomskon i toppklass

BERA SPORT AB ÖREBRO

Som generalsekreterare i FIS får han den stora äran att hänga två VM-medaljer om halsen på superfenomenet Ingemar Stenmark i Garmisch 1978.

- Underbart, säger Sigge.

Tänka sig en dubbel svensk världsmästare i samma pist, nära nog, där en svensk gjorde alpin OS-debut 1936.

Vilken upplevelse, oförglömlig för mej som skidledare! Och svensk!

Det är sådana här gånger som tanken flyger tillbaka och söker perspektiv till BRAGDEN.

- Jag minns ett FIS-möte i Lausanne strax efter kriget. I en paus i kommitté-jobbet ville vi nordbor taia alpin utveckling ur vår synvinkel.

Fransoserna fnyste bara åt oss. Norden ska aldrig prata slalom! Den alpina sporten tillhör oss för tid och evighet.

SÅ KOM STENMARK...

Den evigheten räckte inte många decennier. Inte längre än till epoken Ingemar Stenmark. Han intog den alpina scenen med dunder och brak på 70-talet - bara något år efter det att "brantpappan" Calle Briandt efter OS -72 så att säga huggit huvudet av skammen och gett det "gamla" landslaget avsked på grått papper och samtidigt order om satsning på nya och unga talanger.

Bland dessa befann sig en yngling från Täarna, som verkligen gett alpländerna en hel del att tänka på - även anledning att tänka om beträffande Norden och Sverige som en katt bland hermelinerna.

Ja, så kan det gå.

- Ingemar Stenmark är ett kolossalt namn i den internationella skidvärlden, poängterar Sigge med skärpa och känsla.

Då de nya världscup-reglerna diskuterades inom FIS-styrelsen under kongres-

sen i Nice i maj 1979 nämndes Ingemar Stenmarks namn sex gånger.

FIS-presidenten March Hodler gjorde det tre gånger. Konsultative Serge Lang, Världscupens gudfader, också tre gånger.

Under den långa diskussionen nämndes ingen annan aktiv åkare vid namn, väl att märka!

Detta säger åtskilligt om Ingemars storhet och om den respekt han skapat på alla plan.

DEN KOMPLETTE ÅKAREN

Det talas mycket i alpina kretsar om den komplette åkaren - den som kan allt från slalom till störtlopp eller vice versa.

- Serge Lang driver envetet sin tes om att störtloppet är kungsgrenen, den alpina sportens "formel 1", konstaterar Sigge.

Lang har skapat och skriver om WC-reglerna efter sitt huvud. Möjligen kan detta ha bidragit till att sätta störtlopps-griller i huvudet på Stenmark, tror Sigge. I så fall Langs fel!

- Min bestämda uppfattning är den, att störtlopp som grenen i dag bedrivs, har försämrats till mål och mening.

Ju kortare, ju snabbare, ju farligare!

Störtlopp just kring 2 minuter är förkastligt.

Annat är det med de klassiska pisterna i t ex Wengen och Kitzbühel, där tiderna ligger på tre och en halv minut. Där blir det en annan åkning som mera följer naturens lagar.

Det är min bestämda uppfattning, slår Sigge fast.

Sigge Bergman framstår självklart som en alpin kännare. Som slalomåkare kom han avgjort längre som aktiv än som längdlöpare, trots att han i skolåldern och på aspirantskolan sopade spåren

med konkurrenterna.

Är man född och uppväxt i Luleå och på nära håll fått studera längdlöpare som John Wikström, Algon Stoltz, Sven Uttern Utterström och även Elin Pikku-niemi, så...

... är längdlöpningsintresset medfött!

Sigge påminner sig heta diskussioner i förbundsstyrelsen om längd contra slalom och där Eugen Granberg bestämt hävdade att längd med tradition och all rätt är den stora grenen samt att det är viktigt att förbundsordföranden är ordförande också i längdlöpningskommittén.

FÖRORDAR SAMARBETE

Dragkampen längd-alpint har som vi alla vet pågått länge. Det mesta gäller pengar och anslag och deras fördelning.

- Jag vet att brantbasen Calle Briandt hotat med att bryta sig ur svenska skidförbundet och bilda ett eget alpint skidförbund, säger Sigge.

Men enligt reglerna är detta en omöjlighet.

Rent allmänt anser Sigge det vara naturligt i Sverige att längdlöpningen framstår som basgren. Det är viktigt att upprätthålla den prioriteringen i skidförbundet. Och i Norden.

Vill man bli något på den alpina sidan måste man flytta utomlands. Det är ett axiom numera.

- Jag tycker sålunda att det är lite fel av alpinisterna att kräva mer och mer. Men det är klart, det är lätt att höja rösten, när man har en världsstjärna. Som Stenmark.

Sigge förordar samarbete på alla händer. Splittring av krafterna är döden i grytan, anser han.

Detta säger en man som är i besittning av en erfarenhet som går utan på det mesta i skidvärlden. En man som suttit

ONT I FÖTTERNA?

Då har du ett problem du delar med många utförsåkare.

SUPERFIT SKOEXPANDER är lösningen på problemet.

SUPERFIT SKOEXPANDER är en "pjäx-utträngare" som formar om dina skor efter din egen fot.

SUPERFIT SKOEXPANDER kan till och med göra dina skor ett nummer större.

Mer än 100 sportaffärer i Sverige är utrustade med SUPERFIT SKOEXPANDER och kan hjälpa dig.

NDI AB, Box 27122, 102 52 STOCKHOLM, Tel: 08/63 49 80

på nästan alla tänkbara stolar – här hemma och ute i världen. En man som är uppskattad av alla, inte minst i den stora internationella FIS-familjen, där Sigge varit både husomte och orakel i många herrans år.

BLEV ÖVERRASKAD

Möjligen förvånade det många att alpinisten Sigge Bergman valdes att basa för den första längdöpningskommittén i FIS. Sigge själv blev överraskad över utnämningen. Som längdbas blev han långlivad – från Pau-kongressen 1946 fram till "milstolpen" 1961.

Till historien hör att Sigge var alpin boss i FIS i fyra år innan han tog över kommandot på den internationella längdfronten.

Större uppgifter väntade Sigge. Med acklamation valdes han till generalsekreterare i FIS vid Madrid-kongressen 1961.

Han blev en skidans Dag Hammar-skiöld – varken mer eller mindre.

Erkänt skicklig, allmänt uppskattad i FIS-familjen som bara blev större och större med åren. Mycket Siggas förtjänst.

Sigge kan också kallas en upplyst demokrat på sin upphöjda FIS-stol. Han jobbade effektivt i det tysta, förberedda allt mycket noggrant, undvek skickligt att göra misstag. Han utvecklade diplomatiska talanger i den högre skolan.

Sigge var "ständig sekreteraren" i 18 långa och lyckliga år.

OSKATTBAR TILLGÅNG

Avskedshyllningarna vid Nice-kongressen i maj 1979 blev ovationsartade. FIS-församlingen stod upp som en man för att tacka en man som vigt sitt liv åt skidor.

En storsvensk skidfrämjargärning var slutförd med den äran.

Konsten att göra ett tungt jobb lätt – Siggas gudagåva! Parad med ett oförstörbart gosselynn. En oskattbar tillgång.

Han är grabben!

Mycket mera skulle kunna sägas och skrivas om Sigge "Snökonung" från Norden.

– Men hur fick du egentligen den där kontakten som ledde Dina steg till det lilla Berliner-caféet en dag anno 1936 och mötet med David Jonason som i ett slag förändrade hela ditt liv?

– Saken var den att jag blev utsedd till biträdande ledare för den svenska gymnastikgruppen till Berlinspelens masssuppvisning.

– I brist på arbetsuppgifter hade jag att välja mellan att slå dank eller försöka fördriva tiden med extraknäck för någon tidning. Det fanns ju massor av intressanta saker att referera. Jag fick napp på DN:s OS-redaktion. Det blev min vinstlott.

– Resten vet Du!

alpin skid sport 1968- 1979

Gamla årgångar av Alpin-Skidsport kan köpas genom inbetalning av 10 kr/ex till Sveriges Alpina Skidklubb Postgiro 40 21 55-6 (Ange på postgirotalongen vilket nummer som önskas)

KAN DU STAVA?

Det kan Ingemar och de andra i landslaget. Dom är rentav petnoga med sin stavning. Därför är deras stavlängd 70–73 % av kroppslängden. Och naturligtvis stavar dom med Moon.

Vill du lära dig att stava lika noggrant som dom? Multiplitera då din längd med t ex 0,72 så får du exakt rätt längd på stavarna.

Ett mindre exakt men enklare sätt att stava, som går nästan lika bra, är att fatta under trugan (skivan längst ner) och hålla staven upp och ner. Om din över- och underarm då bildar rätt vinkel mot kroppen har du stavat rätt.

Nu kan du också stava.

MOON Malung

